

Information om betalaren skall åtfölja överföringar av pengar

Finansdepartementet

2005-10-31

KOM (2005) 343

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om information om betalningar som skall åtfölja överföringar av medel

Sammanfattning

Förordningsförslaget behandlar regler som skall tillämpas på alla betalningsleverantörer som ingår i en betalningskedja och som syftar till att skapa spårbarhet för betalningsöverföringar. Enligt förslaget måste betalarens betalningsleverantör se till att all information om betalaren följer med en överföring när den vidarebefordras, alternativt att informationen sparas på ett tillfredställande sätt. Informationen ska fungera som stöd i arbetet för de myndigheter som ansvarar för att bekämpa penningtvätt och terrorism och för att tillgångar som tillhör terrorister ska kunna spåras. Genom förslaget genomförs specialrekommendation nr VII (SR VII) gällande ”överföringar på elektronisk väg” som har antagits av det internationella organet Financial Action Task Force (FATF), som har till uppgift att bekämpa penningtvätt och terroristfinansiering. Genom förslaget införs en skyldighet för betalningsleverantörerna att se till att överföringar av medel inte görs utan att riktig och användbar information om betalaren finns med. Information om den som gör betalningen ska omedelbart kunna göras tillgänglig för brottsbekämpande- eller åklagarmyndigheter.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Förordningsförslaget innehåller bestämmelser om vilken information om betalaren som skall finnas med när en överföring sänds eller mottas av en betalningsleverantör som är etablerad inom gemenskapen. Det är Information om namn, adress och kontonummer eller nationella identitetsnummer som i olika situationer skall åtfölja betalningar. Betalningsmottagarens

betalningsleverantör skall se till att ha system som gör att det går att upptäcka om informationen som krävs om betalaren saknas.

När både betalningsleverantören och betalningsmottagaren är etablerade inom gemenskapen räcker det med att överföringen endast åtföljas av betalarens kontonummer eller en unik identifieringskod som gör det möjligt att spåra transaktionen. Även vid överföringar till betalningsmottagare utanför gemenskapen kan betalningsleverantören begränsa omfattningen av kontrollen med hänsyn till hur stor risken för penningtvätt eller terroristfinansiering är, om överföringen är högst 1000 euro. Informationen som har inhämtats om betalaren skall sparas under fem år. Förslaget innehåller även regler om undantag vid mindre överföringar av medel till vissa organisationer som arbetar med bland annat välgörenhet.

Enligt förslaget kan betalningsmottagarens betalningsleverantör, om han vid mottagandet av överföringen upptäcker att den information som krävs enligt förordningen saknas, antingen avvisa överföringen eller begära kompletterande information. Betalningsmottagarens betalningsleverantör kan i väntan på svaret innehålla betalningen eller göra den tillgängliga för betalningsmottagaren. Oavsett vilket alternativ som väljs skall all tillämplig lagstiftning om penningtvätt och terroristfinansiering följas.

För batchöverföringar (angående definition av batchöverföringar se nedan under 1.1.1) från betalare i gemenskapen till betalningsmottagare utanför gemenskapen gäller undantag från fullständig information om betalaren. För dessa är det tillräckligt att batchfilen innehåller informationen och att de enskilda överföringarna åtföljs av betalarens kontonummer eller en unik identifieringskod.

Förslaget innehåller definitioner av vad som avses med finansiering av terrorism och penningtvätt genom hänvisning till direktiv 2005/...EG om förhindrande av att det finansiella systemet används för penningtvätt och terroristfinansiering. Vidare föreslås definitioner av bl.a. begreppen ”betalare”, ”betalningsmottagare”, ”betalningsleverantör”, ”förmedlande betalningsleverantör”, och ”batchöverföring”.

1.1.1 Tillämpningsområde och definitioner (kapitel 1, artiklarna 1-3)

Den föreslagna förordning skall tillämpas på överföringar av medel i samtliga valutor som sänds eller mottas av betalningsleverantörer inom gemenskapen. Överföringar av medel med hjälp av kredit- eller bankkort eller andra liknande betalningsinstrument och som grundar sig på köp av vara eller tjänst undantas, under förutsättning att en unik identifieringskod åtföljer transaktionerna.

Definitionerna i förslaget följer i möjligaste mån de definitioner som används i FATF:s rekommendationer. Med *betalare* avses en fysisk eller juridisk person som är innehavare av ett konto och som har rätt att förfoga över medel, eller den fysiska eller juridiska person som, om det inte finns ett

konto, ger betalningsordern. Med *betalningsmottagare* avses den fysiska eller juridiska person som är avsedd att vara den slutliga mottagaren. *Betalningsleverantör* definieras som en fysisk eller juridisk person vars affärsverksamhet innefattar tillhandahållande av betalningstjänster till användare av sådana tjänster. *Förmedlande betalningsleverantör* är den betalningsleverantör som varken är betalarens eller betalningsmottagarens betalningsleverantör och som medverkar vid genomförandet av en överföring. Termen *överföring av medel* används för samtliga transaktioner som utförs elektroniskt på en betalares vägnar via en betalningsleverantör, för att göra medel tillgängliga för en betalningsmottagare hos en betalningsleverantör, oavsett om betalaren och betalningsmottagaren är samma person. Slutligen definieras *batchöverföringar* som flera enskilda överföringar av medel som sammanförts för vidarebefordran.

1.1.2 Skyldigheter som gäller för betalarens betalningsleverantör (kapitel 2, artiklarna 4-7)

Betalarens betalningsleverantör ska se till att överföringar av medel åtföljs av fullständig information om betalaren. Fullständig information inbegriper namn, adress och kontonummer varav adressen kan ersättas med betalarens födelsedatum och födelseort, kundnummer eller nationella identitetsnummer. Om betalaren inte har ett kundnummer kan betalningsleverantören ersätta detta med en identifieringskod som möjliggör att transaktionen kan spåras. Informationen om betalaren skall sparas i fem år.

Enligt förslaget behöver överföringar där både betalarens betalningsleverantör och betalningsmottagarens betalningsleverantör är etablerade inom gemenskapen endast åtföljas av betalarens kontonummer eller identifieringskod. Överföringar av medel från gemenskapen till betalningsmottagare utanför gemenskapen skall åtföljas av fullständig information om betalaren. För batchöverföringar mellan jurisdiktioner gäller undantag från fullständig information om betalaren. För dessa är det tillräckligt att överföringen åtföljs av betalarens kontonummer eller en unik identifieringskod.

1.1.3 Skyldigheter som gäller för betalningsmottagarens betalningsleverantör (kapitel 3, artiklarna 8-11)

Förslaget innehåller regler om att betalningsmottagarens betalningsleverantör skall se till att ha system för att upptäcka om den information om betalaren som krävs enligt förordningsförslaget saknas.

Om betalningsmottagarens betalningsleverantör upptäcker att sådan information om betalaren som krävs enligt förordningen saknas eller är ofullständig kan han avvisa överföringen eller begära kompletterande information. I samtliga fall skall betalningsmottagarens betalningsleverantör följa all tillämplig lagstiftning om penningtvätt och terroristfinansiering.

Om betalningsleverantören upprepade gånger underlåter att lämna erforderlig information om betalaren skall betalningsmottagarens betalningsleverantör avvisa alla överföringar eller avsluta affärsrelationen, och samtidigt meddela de myndigheter som är ansvariga för att bekämpa penningtvätt eller terroristfinansiering.

Av förordningsförslaget framgår att betalningsmottagarens betalningsleverantör skall betrakta ofullständig information om betalaren som en faktor vid sin bedömning av om en överföring är misstänkt, och om den skall rapporteras till de myndigheter som ansvarar för att bekämpa penningtvätt och terroristfinansiering. Betalningsmottagarens betalningsleverantör skall minst bevara all information om betalaren i fem år.

1.1.4 Skyldigheter som gäller för förmedlande betalningsleverantör (kapitel 4, artiklarna 12 och 13)

Förmedlande betalningsleverantör skall se till att all mottagen information om betalaren som åtföljer överföringen bevaras vid den fortsatta överföringen. När betalarens betalningsleverantör är etablerad utanför gemenskapen och tekniska begränsningar hos en förmedlande betalningsleverantör inom gemenskapen omöjliggör att informationen om betalaren åtföljer överföringen skall den förmedlande betalningsleverantören under fem års tid bevara all information som mottagits. Får den förmedlande betalningsleverantören inte fullständig information om betalaren skall han informera betalningsmottagarens betalningsleverantör om detta i samband med överföringen. Den förmedlande betalningsleverantören skall på begäran av betalningsmottagarens betalningsleverantör låta denne, inom tre arbetsdagar, få tillgång till fullständig information om betalaren.

1.1.5 Allmänna skyldigheter samt genomförande- och ändringsbefogenheter (kapitel 5, artiklarna 14-17)

Av förslaget framgår att betalningsleverantörerna är skyldiga att utan dröjsmål besvara förfrågningar, om informationen om betalare som åtföljer överföringar, från myndigheter som ansvarar för bekämpning av penningtvätt eller finansiering av terrorism i den medlemsstat där de är etablerade. Dessa myndigheter får endast använda informationen för att förebygga, undersöka, upptäcka eller lagföra penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Medlemsstaterna skall själva fastställa regler om påföljder för överträdelser av bestämmelser i förordningen. Påföljderna skall vara effektiva, väl avvägda och avskräckande. Senast den 31 december 2006 skall dessa bestämmelser om påföljder anmälas till kommissionen.

Med hänsyn till den utveckling som sker i fråga om penningtvätt och terroristfinansiering och det arbete som görs i FATF bemyndigas kommissionen förtydliga definitionerna i artikel 3.5 och 3.7 och att uppdatera de beloppströsklar som fastställs i artiklarna 5 och 19.

1.1.6 Undantag (kapitel 6, artiklarna 18 och 19)

Kommissionen kan bemyndiga medlemsstat att ingå avtal med ett land eller territorium, som inte är en del av gemenskapen, på samma sätt som om landet eller territoriet vore en del av gemenskapen, under förutsättning att det berörda landet eller territoriet uppfyller att antal villkor. Villkoren är att landet skall ingå i en monetär union med den berörda medlemsstaten eller utgör en del av den berörda medlemsstatens valutaområde, vara medlem i den berörda statens betalnings eller clearingsystem och tillämpa samma regler som de som fastställts i denna förordning.

Den medlemsstat som vill ingå en sådan överenskommelse skall ansöka om detta hos kommissionen. När kommissionen fått tillräcklig information för att bedöma ansökningen skall kommissionen inom en månad från ansökan underrätta övriga medlemsländer och därefter inom tre månader fatta beslut i frågan.

Medlemsstaterna får enligt förordningsförslaget meddela undantag för betalningsleverantörer som är etablerade inom deras territorium från skyldigheterna enligt artikel 5 (information som skall åtfölja överföringar av medel). Undantaget gäller överföringar av medel till organisationer med verksamhet för välgörande, religiösa, kulturella, utbildnings, sociala eller medlemsomhändertagande (motsvarighet saknas i Sverige) ändamål. Undantaget får meddelas under förutsättning att organisationerna är underkastade krav på bokföring och extern revisor eller tillsyn av en myndighet och att överföringarna är begränsade till högst 150 euro per överföring, samt att dessa sker inom den berörda medlemsstatens territorium.

1.1.7 Slutbestämmelser (kapitel 7, artikel 20)

Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Artiklarna 4-14 och 19 föreslås börja tillämpas från och med den 1 januari 2007.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Det finns inga gällande svenska regler på området. Bestämmelserna i förslaget får därför inga konsekvenser på några befintliga regler i detta avseende.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige är positivt till förordningsförslaget. Sverige har framfört att den rättsliga grunden är angiven som artikel 95 i fördraget varför skäl som pekar på skyddandet av det finansiella systemets integritet, sundhet och stabilitet bör föras in. Sverige har påtalat att det är viktigt att alla medlemsstater, men även länder utanför EU, börjar tillämpa förordningen respektive SR VII vid samma tidpunkt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är generellt sett positiva till kommissionens förslag. Några medlemsstater är dock kritiska till undantaget för välgörenhetsorganisationer. Vissa medlemsstater vill ha tröskelvärden i stället för en riskbaserad bedömning av transaktionerna. Vissa medlemsstater har invändningar när det gäller institutens möjligheter att välja hur de ska agera när betalningsleverantör underlåter att lämna erforderlig information om betalaren.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets inställning till förslaget är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Finansdepartementet har vid ett flertal tillfällen anordnat samrådsmöte med Svenska Bankföreningen samt företrädare för vissa finansiella institut. Även skriftliga remissvar har inkommit. Synpunkterna har beaktats vid utarbetandet av denna promemoria.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandlingar i ärendet startade på attachénivå där två möten har ägt rum under hösten 2005. Förslaget kommer att förhandlas vidare under hösten med ytterligare ett attachémöte.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2005/06:FPM18

Rättslig grund är artikel 95 i EG- fördraget. Art 95 hänvisar till beslutsförfarandet i artikel 251 som innebär medbeslutande med kvalificerad majoritet i rådet.

3.3 Fackuttryck/termer